

ISTS NATIONAL SYMPOSIUM ON TOBACCO, 19-20th, July, 2019

పాగాకు సాగుతో మంచి ఫలితాలు

డాక్టర్ శివన్న శ్రీధర్ బాబు, డామోదరరెడ్డి మంచి అవార్డులు లభించుకుంటున్న డాక్టర్ ఎం.అనురాధ, డాక్టర్ కస్తూరి కృష్ణ, డాక్టర్ ఎల్.కే.ప్రసాద్, డాక్టర్ సుభాషిణి, డాక్టర్ జి.కృష్ణకుమార్, డాక్టర్ పి.శ్రీనివాస్, డిఎన్ జితేంద్రకుమార్, డాక్టర్ కె.ప్రభాకరరావు, డాక్టర్ యు.శ్రీధర్, డాక్టర్ చివన్ తేజ రెడ్డి బెంగళూరు జిల్లాలో వ్యవసాయ యూనివర్సిటీ మాజీ వైస్ చాన్సలర్ డాక్టర్ శివన్న

జాతీయ సరస్సును ప్రారంభిస్తున్న డి.డామోదరరెడ్డి, శ్రీధర్ బాబు, చిత్రంలో డాక్టర్ శివన్న రాజమహేంద్రవరం రూరల్ : రైతులు పాగాకును పంటగా బావింది సాగు చేస్తే మంచి ఫలితాలు వస్తాయని బెంగళూరు గాంధీ కృషి విజ్ఞాన కేంద్ర (జీకీవీకే) వ్యవసాయ యూనివర్సిటీ మాజీ వైస్ చాన్సలర్ డాక్టర్ హెచ్.శివన్న అన్నారు. భారత పాగాకు శాస్త్రీయ సంఘం (ఇండియన్ సాస్టేబిల్ ఆఫ్ టు బాకో స్పెషియల్టీ) ఆధ్వర్యంలో శుక్ర వారం మోరంపాడి గాదాలమ్మనగర్ లోని బీవీఆర్ శ్రీకృష్ణస్వామి పాగాకు రైతుల ఆదాయం పెంచే పద్ధతులు, పూర్వాల అనే అంశాలపై రెండు రోజుల జాతీయ సదస్సు జరిగింది. ఈ సదస్సుకు ముఖ్య

అవార్డుల ప్రదానం

భారత పాగాకు శాస్త్రీయ సంఘం (ఐఎసీబిఎస్), టుబాకో బోర్డు వారు పాగాకు పంటపై పరిశోధనలు చేసినందుకుగాను బెంగళూరు జిల్లాలో వ్యవసాయ యూనివర్సిటీ మాజీ వైస్ చాన్సలర్ హెచ్.శివన్న, ఇతర అతిథుల చేతులమీదుగా చలువురికి అవార్డులను అందజేశారు.

ఐఎన్టీఎస్ ఫెలోషిప్ అవార్డులు

డాక్టర్ డి.డామోదరరెడ్డి (సీటీఆర్ఎం డైరెక్టర్, రాజమహేంద్రవరం) డాక్టర్ ఎం.అనురాధ (హెడ్, సీటీఆర్ఎం, కందుకూరు) డాక్టర్ కె.సరళ (హెడ్, క్రాఫ్ ఇంప్రూవ్మెంట్, సీటీఆర్ఎం, రాజమహేంద్రవరం)

డాక్టర్ కస్తూరి కృష్ణ (హెడ్, క్రాఫ్ ప్రొడక్షన్, సీటీఆర్ఎం, రాజమహేంద్రవరం) డాక్టర్ ఎల్.కే.ప్రసాద్ (ప్రిన్సిపల్ సైంటిస్ట్, సీటీఆర్ఎం, రాజమహేంద్రవరం) డాక్టర్ డి. సుభాషిణి (ప్రిన్సిపల్ సైంటిస్ట్, సీటీఆర్ఎం, రాజమహేంద్రవరం) డాక్టర్ జి.కృష్ణకుమార్ (ఐటీసీ లిమిటెడ్ లీడ్ ఆఫ్ రేషన్ ప్లాన్ డివిజన్) (ప్రిన్సిపల్ సైంటిస్ట్, ఆర్అండ్ఐ ఐటీసీ) డిఎన్ జితేంద్రకుమార్ (గ్రాడ్ ప్రెసిలిట్స్ ఇండియా లిమిటెడ్ లీడ్ వైస్ ప్రెసిడెంట్)

సీటీఆర్ఎం, రాజమహేంద్రవరం) డాక్టర్ కె.సరళ (హెడ్ క్రాఫ్ ఇంప్రూవ్మెంట్, సీటీఆర్ఎం, రాజమహేంద్రవరం)

టుబాకో బోర్డు అవార్డులు

డాక్టర్ డి.డామోదరరెడ్డి (సీటీఆర్ఎం డైరెక్టర్, రాజమహేంద్రవరం) డాక్టర్ ఎం.అనురాధ (హెడ్, సీటీఆర్ఎం, కందుకూరు) డాక్టర్ డిఎన్ తేజ రెడ్డి (సినియర్ లీడ్ సైంటిస్ట్, ఐటీసీ)

యంగ్ సైంటిస్టు అవార్డు

డాక్టర్ కె.ప్రభాకరరావు (సైంటిస్ట్, సీటీఆర్ఎం, రాజమహేంద్రవరం)

ఐఎన్టీఎస్ అవార్డులు

డాక్టర్ యు.శ్రీధర్ (హెడ్ క్రాఫ్ ఇంప్రూవ్మెంట్,

అంశాలపై చర్చించడం జరుగుతుండన్నారు. ఐటీ వరే సీటీఆర్ఎం సులక్షణ్ అనే కొత్త వంగడాన్ని విడుదల చేసిందని, ఈ వంగడం మంచి దిగుబడిని ఇస్తుందని, వచ్చే ఏడాది రైతులందరికీ అందుబాటులోకి తీసుకువస్తామని డామోదరరెడ్డి తెలిపారు. గుంటూరు టుబాకో బోర్డు సెక్రటరీ డాక్టర్ ఎ.శ్రీధర్ బాబు మాట్లాడుతూ రైతులు పాగాకుతో పాటు, మరో చంటి కూడా వేస్తే ఒక డానిలో నష్టం వచ్చినా మరో పంటలో లాభపడతారన్నారు. మూడు,

నాలుగోళ్లోపు కొత్త రకం వంగడాలును శాస్త్రవేత్తలు ప్రవేశపెడితే రైతులకు ప్రయోజనకరంగా ఉంటుందన్నారు. 2010లో 320 మిలియన్ కిలోలు ఉన్న పాగాకు పంట, 2018-19నాటికి 220 మిలియన్ కిలోలకు పెరిగిపోయిందన్నారు. చైనా, జపాన్ తదితర దేశాల నుంచి మార్కెట్ వరంగా పోటీ ఉన్నప్పటికీ దానిని తట్టుకునేలా పాగాకు క్యాలిటీ ఉండాలని శ్రీధర్ బాబు సూచించారు. ఫార్మర్ ప్రాజెక్టు కో ఆర్డినేషన్ డాక్టర్ ఆర్.లక్ష్మీనారాయణ, సీటీఆర్ఎం

ఫార్మర్ డైరెక్టర్ డాక్టర్ కె.బి. యోనింగ్, ప్రిన్సిపల్ సైంటిస్ట్ డాక్టర్ వై.సి. సింగ్, ఐటీసీ లిమిటెడ్ లీడ్ ఆఫ్ రేషన్ ప్లాన్ ప్రెసిడెంట్ జి.కృష్ణకుమార్, గాడ్ ప్రెసిలెట్ లిఫ్ట్ ఇండియా లిమిటెడ్ లీడ్ వైస్ ప్రెసిడెంట్ డిఎన్ జితేంద్రకుమార్, సీటీఆర్ఎం హన్మంట్ హెడ్ డాక్టర్ ఎం.అనురాధ, సీటీఆర్ఎం హెడ్ ప్రిన్సిపల్ సైంటిస్ట్ డాక్టర్ కస్తూరి కృష్ణ, ఐఎన్టీఎస్ సెక్రటరీ డాక్టర్ కె.ప్రభాకరరావు, రైతులు మాట్లాడారు.

మేలు జరగడం లేదు

ప్రకాశం, నెల్లూరు జిల్లాల్లో వర్షం పడితేనే సాగు. 50 ఏళ్లుగా పాగాకు పండిస్తున్నా ఏటా కొత్తగానే ఉంటుంది తప్ప అనుభవం మనవేయడం లేదు. క్యాబులీ, దిగుబడి వచ్చే చంగదాలు అందజేస్తే రైతులు లాభపడతారు.

- జి.కొండారెడ్డి పాగాకు రైతు, కొత్తసింగిగల్ బొక్కుపాలెం, ప్రకాశం జిల్లా

రైతులను ఆదుకోవాలి

ఒడిదొడుకులతో పాగాకును పండించాల్సి వస్తుంది. పెదాయం తుపాను వచ్చినప్పుడు పాగాకు రైతులు పూర్తిగా నష్టపోయారు. టుబాకో బోర్డు అధికారులు, సైంటిస్టులు పాగాకు రైతులకు మేలు జరిగే విధంగా పర్యలు తీసుకోవాలి.

- చాల్లాగడ్డ సత్యనారాయణ, జిల్లా పాగాకు రైతు సంఘం అధ్యక్షుడు

దిగుబడి తగ్గిపోతోంది

ఒకే వంగడాన్ని వడేళ్లు పండిస్తే రోగాలు వచ్చి దిగుబడి తగ్గిపోతోంది. శాస్త్రవేత్తలు మూడు, నాలుగేళ్లు ఒకసారి కొత్త వంగడాన్ని రిలీజ్ చేసి ఖర్చు తగ్గి ఆదాయం పెరిగేలా చేయాలి. అలా జరగడం లేదు.

- జి.సత్యనారాయణ, పాగాకు రైతు సంఘ నాయకుడు

శాస్త్రవేత్తల సూచనలు పాటించాలి

రైతులు శాస్త్రవేత్తల సూచనలు పాటిస్తే నాణ్యమైన దిగుబడులు వస్తాయి. మారుతున్న పరిస్థితులను బట్టి రెండు, మూడు పంటలు వేస్తే ఆదాయం పొందడానికి చిలుకుంది.

- డాక్టర్.ఎం.అనురాధ, హెడ్, సీటీఆర్ఎం, కందుకూరు

ప్రత్యామ్నాయ పంటలు వేసుకోవాలి

పాగాకు సాగు ఖర్చులు పెరిగిపోయాయి. పంట లాభం లేకున్నప్పుడు, దానితో పాటు, ఇంకో పంట వేసుకుంటే లాభం వస్తుంది. పాగాకు పండించే ప్రాంతాలలో ఏది పంటలు పండుతాయన్నది తెలుసుకోవాలి.

- డాక్టర్ కస్తూరి కృష్ణ, హెడ్, క్రాఫ్ ప్రొడక్షన్, సీటీఆర్ఎం, రాజమహేంద్రవరం

పొగాకు రైతుల ఆదాయం పెంపునకు ప్రణాళికలు: శివన్

రాజమహేంద్రవరం(శ్యామలా సెంటర్), న్యూస్టుడే: పొగాకు పండించే రైతులు ఎన్నో సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్నారని, వారి ఆదాయాన్ని పెంపొందించేందుకు ప్రత్యేక ప్రణాళికలు అవసరమని బెంగళూరు జీవీకే విశ్వవిద్యాలయం మాజీ ఉపకులపతి హెచ్.శివన్న తెలిపారు. భారత పొగాకు శాస్త్రీయ సంఘం(ఇండియన్ సొసైటీ ఆఫ్ టొబాకో సైన్స్-ఐఎస్టీఎస్) పొగాకు రైతులకు ఆదాయాన్ని పెంపొందించేందుకు అవసరమైన వ్యూహాలు.. అనే

మోరంపూడిలోని జీవీఆర్ కన్వెన్షన్ హాల్లో జరిగిన సదస్సులో సావనీర్ను ఆవిష్కరించిన ముఖ్యఅతిథి డాక్టర్ హెచ్.శివన్న

అంశాలపై రెండురోజుల జాతీయ సదస్సు శుక్రవారం మోరంపూడి గాడాలమ్మనగర్లోని బీవీఆర్ ఫంక్షన్ హాలులో ప్రారంభమైంది. పొగాకు రైతులు, శాస్త్రవేత్తలు, సీటీఆర్ఐ అధికారులతో మొదటి రోజు నిర్వహించిన సదస్సులో ఆయన మాట్లాడుతూ నూతన పద్ధతులు, ప్రత్యేక ప్రణాళికలు రూపొందించి తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకుని పొగాకు రైతుల ఆదాయాన్ని పెంపొందించేలా కృషి చేయాలని

ఐఎస్టీఎస్, టొబాకో బోర్డు తదితర పురస్కారాలను అందజేశారు. రైతులు తమ సమస్యలను అధికారులకు తెలిపారు. కార్యక్రమంలో ఐటీసీ లీఫ్ ఆపరేషన్ ఉపాధ్యక్షుడు జి.కృష్ణకుమార్, ప్రిన్సిపల్ సైంటిస్ట్ వైపీ సింగ్, జీవీఐ ఉపాధ్యక్షుడు జితేంద్రకుమార్, వీఎస్సీ ఇండస్ట్రీస్ ఉపాధ్యక్షుడు లక్ష్మీనరసయ్య, ఐఎస్టీఎస్ ఉపాధ్యక్షుడు ప్రభాకరరావు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

శాస్త్రవేత్తలకు, అధికారులకు సూచించారు. సీటీఆర్ఐ డైరెక్టర్ డాక్టర్ దామోదరరెడ్డి మాట్లాడుతూ పొగాకు రైతులు, శాస్త్రవేత్తలు, పొగాకు వాణిజ్య పరిశ్రమల ప్రతినిధులను ఒకే వేదికపైకి తీసుకొచ్చి చర్చించేందుకు ఈ సదస్సు ఉపయోగపడిందన్నారు. గుంటూరు పొగాకు బోర్డు కార్యదర్శి అద్దంకి శ్రీధర్బాబు మాట్లాడుతూ శాస్త్రవేత్తల సూచనలను రైతులు కచ్చితంగా పాటించాలన్నారు. అనంతరం పలువురు శాస్త్రవేత్తలకు ఫెలో ఆఫ్ ఐఎస్టీఎస్, యంగ్ సైంటిస్ట్,

సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్న పొగాకు రైతులు

సదస్సులో మాట్లాడుతున్న శివన్న

రాజమహేంద్రవరం రూరల్, జూలై 19: ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో పొగాకు రైతులు ఎన్నో సవాళ్లను ఎదుర్కొంటూ సాగు చేస్తున్నారని జీకేవీజీ యూనివర్సిటీ (బెంగళూరు) మాజీ వైస్ చాన్సలర్ డాక్టర్ శివన్న అన్నారు. భారత పొగాకు శాస్త్రీయ సంఘం ఇండియన్ సొసైటీ ఆఫ్ టుబాకో సైన్స్ (ఐఎన్టీఎస్) సీటీఆర్ఐ ఆధ్వర్యంలో రాజమహేంద్రవరం రూరల్ మండలం మోరంపూడి గాడాలమ్మ

జాతీయ స్థాయి రైతు సదస్సులో జీకేవీజీయూ మాజీ వైస్ చాన్సలర్ డాక్టర్ శివన్న

నగర్లో జాతీయ స్థాయి రైతు సదస్సు నిర్వహించారు. శివన్న జ్యోతి ప్రజ్వలన గావించి కార్యక్రమం ప్రారంభించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో పొగాకు రైతుల సవాళ్లను అధిగమించడానికి నూతన పద్ధతులు, సుదూరలోనూ ద్వారా ఈ చర్యలు చేపట్టి ప్రత్యేక ప్రణాళికలు తయారు చేయాలని శాస్త్రవేత్తలను కోరారు. వాతావరణ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా నూతన వంగడాంను కనుగొనాలన్నారు. పొగాకు బోర్డు కార్యదర్శి శ్రీధర్ మాట్లాడుతూ శాస్త్రవేత్తల పరిశోధనల ద్వారా నాణ్యమైన ఉత్పత్తిని అధిక దిగుబడిని రైతులు సాధించేందుకు వీలవుతుందన్నారు. పొగాకు సాగు చేయడం ద్వారా రైతులు నష్టపోకుండా చేయడంతోపాటు, పంట సాగు విధానం, మార్కెట్ పరిస్థితులు, తదితర అంశంపై రైతులకు అవగాహన కల్పించేందుకు ఇటువంటి సదస్సులు ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయన్నారు. రైతులు తమ ఆదాయాన్ని పెంచే దిశగా ప్రధాని మోదీ పలు పథకాల అమలు చేస్తున్నారని తెలిపారు. సీటీఆర్ఐ డైరెక్టర్ దామోదరరాజ్ మాట్లాడుతూ పొగాకు శాస్త్రవేత్తలు, రైతులు, వాణిజ్య సంస్థ ప్రతినిధులను ఒకే వేదికపై తీసుకొని రావడం వారి సమస్యలను తెలుసుకొని వాటిని పరిష్కరించుకొనేందుకు ఇలాంటి సదస్సులు ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయన్నారు. ఈ సందర్భంగా పలువురు శాస్త్రవేత్తలకు అవార్డులు ప్రధానం చేశారు. కార్యక్రమంలో డాక్టర్ ఆర్.లక్ష్మీదాసు, జి.కృష్ణకుమార్, ప్రిన్సిపల్ సైంటిస్ట్ డాక్టర్

వైపి సింగ్, వైస్ ప్రెసిడెంట్ జీవీఐ డీఎస్ జితేంద్రకుమార్, వీఎస్బీ ఐండ్రీస్ వైస్ ప్రెసిడెంట్ లక్ష్మీనరసయ్య, ఐఎన్ జీఎస్ వైస్ ప్రెసిడెంట్ ఎన్.ప్రభాకరరావు, పెట్రురీ కె.ప్రభాకరరావు, రైతులు, శాస్త్రవేత్తలు పాల్గొన్నారు.

జ్యోతి ప్రజ్వలన చేస్తున్న డాక్టర్ శివన్న

రైతుకు మేలు జరగడం లేదు

రైతే రాఖి, రైతు బాగుంటేనే దేశం బాగుంటుంది అని ప్రతి ఒక్కరూ చెబుతారే తప్ప రైతుకు మేలు చేసే వారు కరువయ్యారు. ప్రతి ఒక్కరూ ఇంగ్లీషులోనే మాట్లాడారని, మాకు ఏమి అర్థం కాలేదు. పొగాకు బోర్డు కార్యదర్శి ఒక్కరే తమకు అర్థమయ్యేలా మాట్లాడారు. అధికారులు రైతులకు ఉపయోగపడే పంగడాలు, మార్కెట్, వాతావరణ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా కనిపెట్టాలి.

- కొండారెడ్డి, రైతు, ప్రకాశం జిల్లా

రైతులు సాంకేతిక ,శాస్త్ర పరిజ్ఞానాన్ని అందిపుచ్చుపోవాలి

డాక్టర్ శివయ్య

రాజమహేంద్రవరం, ప్రభన్యూస్ ప్రతినిధి : రైతులు సాంకేతిక, శాస్త్ర పరిజ్ఞానంతో కూడిన సాగుపై దృష్టి సారించాలని ఐ ఎస్ టీ ఎస్ (ఇండియన్ సొసైటీ ఆఫ్ టుబాకో సైన్స్) సలహాదారుడు, వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం మాజీ ఉపకులపతి డాక్టర్ శివయ్య పేర్కొన్నారు. రాజమండ్రి లో రెండు రోజుల పాటు సీటీఆర్ఐ, పొగాకు బోర్డ్, గుంటూరు సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో జరిగిన పొగాకు జాతీయ సదస్సు శనివారం తో ముగిసింది. ముగింపు సభలో ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న సందర్భంగా డాక్టర్ శివయ్య మాట్లాడుతూ పొగాకు పంటలో ఉత్తమ మరియు నాణ్యమైన పద్ధతులు, మెళకువలు పెంపొందించుకోవాలన్నారు. ఈ సందర్భంగా నారం డైరెక్టర్ డా.సి హెచ్. శ్రీనివాస్ రావు, సీటీఆర్ఐ రాజమండ్రి శాస్త్ర వేత్త డా.సరళ, డా. హెచ్. ఆర్. పటేల్, డా.యు.శ్రీధర్, డా.నరసింహ రాయ్, డా.సయ్యద్ మొహమ్మద్ లు పొగాకు సాగు పై శాస్త్రీయ ప్రసంగాలు చేశారు. పొగాకు

సాగులో ప్రత్యామ్నాయ పంటలో అవలంబించే విధానాలు, వాతావరణం మార్పులో అనుగుణంగా తీసుకోవలసిన చర్యలపై శాస్త్ర వేత్త లు చర్చించారు.అనంతరం కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న శాస్త్రవేత్తలకు, రైతులకు, సీటీఆర్ఐ అధికారులకు, ఐఎస్ టీఎస్ నిర్వాహకులకు ఐఎస్ టీఎస్ కార్యదర్శి డాక్టర్ ప్రభాకర్ పర్యవేక్షించారు.

జ్ఞాపికలు అందజేశారు. ఈ కార్యక్రమాన్ని ఐఎస్ టీఎస్ కార్యదర్శి డాక్టర్ ప్రభాకర్ పర్యవేక్షించారు.

ಪೊಗಾಕು ನಾಗು

గ్రామ వారు సచివాలయ హాసులు పై
ప్రతి మూడు రోజులకు సారే బిల్లి
సీట్ ఏమ్ రామ్ గోపాల్ నర్సి నడే ప్రీ డెమా
కీలామ్ **90596 29934**